

*Απόσπασμα του Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Φαρσάλων για
την Επιχειρησιακή Περίοδο 2015-2019 στο οποίο
καταδεικνύεται η Πολιτιστική Πολιτική του Δήμου Φαρσάλων
και τα έργα της.*

*Για τις δράσεις & τα έργα του Δήμου Φαρσάλων, όπως επίσης
για την ιστορία & τα μνημεία του τόπου, μπορείτε
λεπτομερέστερα να πληροφορηθείτε επισκεπτόμενοι την
ιστοσελίδα μας www.farsala.gr*

Ο Δήμος Φαρσάλων είναι μια από τις αρχαιότερες κοιτίδες κατοίκησης της Ευρώπης, καθώς μετρά 9.000 χρόνια ζωής. Το αρχαιότερο ίχνος κατοίκησης στον τόπο έχει εντοπισθεί ανασκαφικά στην Τ.Κ. Αχιλλείου και φθάνει στα μέσα της 7^{ης} χιλιετίας π.Χ.

Ο τόπος έχει συνδεθεί μυθολογικά με τη γένεση του ελληνικού έθνους, καθώς εδώ έζησαν και έδρασαν οι γενάρκες των Ελλήνων, Δευκαλίων και Πύρρα.

Η πόλη των Φαρσάλων, η πολυθρύλητη Φθία των μυκηναϊκών χρόνων, υπήρξε ο γενέθλιος τόπος του κορυφαίου των αρχαίων Ελλήνων ηρώων, του ομηρικού Αχιλλέα και ο τόπος λατρείας της μητέρας του, της Νηρηίδας Θέτιδας. Υψώνεται επάνω από τις πηγές του Απιδανού ποταμού σε μια θέση στρατηγικής σημασίας, καθώς έλεγχε πάντα τους δρόμους που οδηγούσαν από τη βόρεια στη νότια Ελλάδα.

Στην ιστορική αρχαιότητα ήταν η πρωτεύουσα της Θεσσαλικής Τετράδας Φθιώτιδας και αναδείχθηκε αναμφισβήτητα σε μια από τις πλουσιότερες και

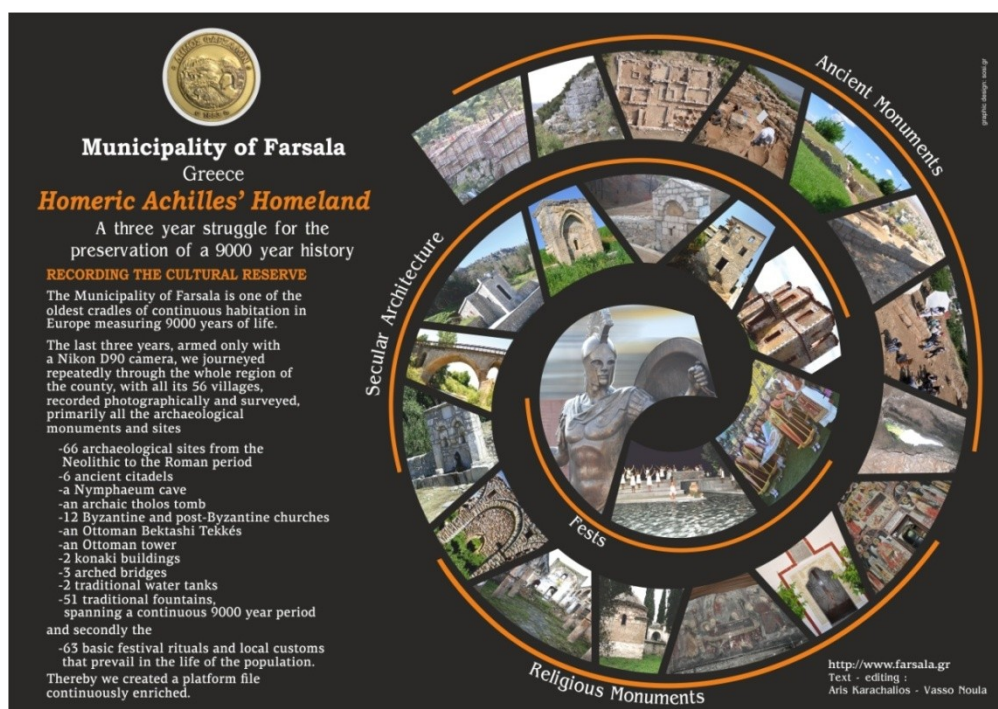
ισχυρότερες πόλεις τις αρχαίας Ελλάδας, διάσημη για το ιππικό της και την τρυφή ζωή των αριστοκρατών κατοίκων της.

Στο Δήμο Φαρσάλων ανήκουν πολλές αρχαίες ακροπόλεις, σημαντικά κάστρα της κλασικής και της ελληνιστικής περιόδου, όπως η Σκοτούσα, η Ερέτρια, το Πεύμα, το Ευϋδριο, η Παλαιφάρσαλος.

Στα χρόνια της βυζαντινής και αργότερα της οθωμανικής αυτοκρατορίας η περιοχή των Φαρσάλων γνώρισε και στιγμές κάμψης, αλλά και στιγμές ευμάρειας, δημιουργίας και ανάπτυξης. Οι στιγμές της άνθησης αντικαθρεφτίζονται στα έργα της θρησκευτικής και κοσμικής αρχιτεκτονικής, πολλά εκ των οποίων ακόμη διασώζονται και αποτελούν σημεία συγκέντρωσης ενδιαφέροντος.

Τα μνημεία και οι αρχαιολογικοί χώροι εντός του Δήμου ανέρχονται σε εκατοντάδες, το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των οποίων δεν έχουν ανασκαφεί. Τα τελευταία χρόνια εκπονείται μια μεγάλη προσπάθεια να ερευνηθούν ανασκαφικά οι σημαντικότεροι εξ αυτών και να προβληθούν, όπως τους αρμόζει.

Οι εμβληματικότεροι χώροι και τα πιο σημαντικά τοπόσημα είναι, ασφαλώς, η ακρόπολις της αρχαίας Φαρσάλου, ο αρχαϊκός θολωτός τάφος των Φαρσάλων, το αρχαίο τείχος, οι πηγές του Απιδανού ποταμού, ο πύργος Καραμίχου, οι παραδοσιακές δεξαμενές στο Βαρούσι, η αρχαία Σκοτούσα, η αρχαία Ερέτρια, το Κάστρο Καλλιθέας, ο λόφος Χτούρι, το ρωμαϊκό στρατόπεδο στη Ζωοδόχο Πηγή, η πολύτοξη γέφυρα του Ενιπέα, μια σειρά από παραδοσιακές κρήνες, διάσπαρτες σε όλη την έκταση του Δήμου, οι μεταβυζαντινοί ναοί της Παναγίας Δεμερλιώτισσας, της Υπαπαντής του Χριστού στο Θετίδιο, των Αγίων Αναργύρων στη Ζωοδόχο Πηγή, του Αγίου Νικολάου στα Φάρσαλα κ.α. (αναλυτικά στοιχεία για την ιστορική ταυτότητα, τα μνημεία και το πολιτιστικό απόθεμα του Δήμου Φαρσάλων βλέπε στην ιστοσελίδα του Δήμου Φαρσάλων www.farsala.gr και στο προηγούμενο επιχειρησιακό σχέδιο του Δήμου Φαρσάλων 2011-2014).

(ΑΦΙΣΑ ΠΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ EUROMED 2014 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ)

Όπως, ήδη κατά τη σύνταξη του προηγούμενου επιχειρησιακού σχεδίου του Δήμου Φαρσάλων, είχε επισημανθεί, το 2011 η επικρατούσα κατάσταση σε θέματα ιστορίας, αρχαιολογίας, λαογραφίας και εν γένει πολιτισμού, ήταν σχεδόν απογοητευτική και σίγουρα αναντίστοιχη του ιστορικού παρελθόντος

τόσο της ίδιας της πόλης των Φαρσάλων, όσο και της ευρύτερης περιοχής ευθύνης του Δήμου:

- οι υπάρχοντες αρχαιολογικοί χώροι δεν ήταν προσιτοί στο ευρύ κοινό, τόσο τα τρία ταφικά μνημεία, τα διάσπαρτα απαλλοτριωμένα οικοπέδα εντός του πολεοδομικού ιστού με τα τμήματα της αρχαίας οχύρωσης, όσο και ο χώρος της αρχαίας ακροπόλεως,
- δεν υπήρχε αρχαιολογικό μουσείο,
- δεν υπήρχε λαογραφικό μουσείο,
- δεν είχαν προχωρήσει οι ανασκαφές στον από χρόνια κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο της Σκοτούσας ή αυτόν της Ερέτριας,
- δεν υπήρχαν πουθενά στην πόλη αναρτημένες πινακίδες που να προσφέρουν μια στοιχειώδη έστω ενημέρωση, τόσο στους πολίτες όσο και στους επισκέπτες, για το μυθολογικό, αρχαιολογικό, ιστορικό παρελθόν της πόλης,
- δεν υπήρχε αναρτημένη καμιά ενημερωτική πινακίδα, σε κανέναν από τους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής ευθύνης του Δήμου,
- δεν κυκλοφορούσε αναλόγου περιεχομένου υλικό, έντυπης ή ηλεκτρονικής μορφής, που να προσελκύει την ανάπτυξη της έρευνας και της μελέτης του μακραίωνου παρελθόντος της περιοχής ή την προσέλευση επισκεπτών,
- δεν υπήρχαν αρχαιολογικά-πολιτιστικά πάρκα,
- δεν είχαν αναδειχθεί τα σπουδαία θρησκευτικά μνημεία της περιοχής,
- δεν υπήρχαν εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία του Δήμου με θέμα τη γνώση της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού,
- δεν υπήρχε προωθητική καμπάνια ευρείας έκτασης, εκμεταλλευόμενη τα πολιτιστικά και φυσιολατρικά χαρακτηριστικά του τόπου,
- και κυρίως, δεν υπήρχε κανενός είδους αναγνωρίσιμο τοπόσημο στην πόλη.

Όλα αυτά καθιστούσαν τα Φάρσαλα μια μικρή άχρωμη, άπνοη και αδιάφορη επαρχιακή πόλη και φάνταζε αδήριτη η ανάγκη για άμεση παρεμβατική δράση, όπερ και εγένετο.

Κατά την προηγούμενη τριετία μέσα από πρωτοβουλίες, δράσεις και έργα πετύχαμε την ολική ή μερική υλοποίηση του συνόλου των στόχων – δράσεων που είχε θέσει το 2011 η Δημοτική Αρχή, αλλά και άλλων επιπλέον, αποδεικνύοντας ότι ο επιχειρησιακός μας σχεδιασμός δεν αποτελούσε μια άσκηση επί χάρτου κενή ουσίας, αλλά νοηματοδοτούσε την αντίληψή μας για την ορθή άσκηση της πολιτικής εξουσίας της αιρετής διοίκησης.

Πρωταρχική στρατηγική επιλογή και προτεραιότητα υπήρξε

- ▶ **η καταγραφή, διάσωση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, ώστε να καταστεί αναγνωρίσιμη και διακριτή**
- ▶ **η ένταξή του τόπου σε πολιτιστικές διαδρομές και**
- ▶ **η παραγωγή νέου τοπικού πολιτιστικού προϊόντος.**

Τα θέματα που προωθήθηκαν αφορούσαν:

1. καταρχάς, στη συστηματική καταγραφή και φωτογραφική τεκμηρίωση του πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Φαρσάλων και
2. στη συστηματική καταγραφή και φωτογραφική τεκμηρίωση του περιβαλλοντικού αποθέματος του Δήμου Φαρσάλων και παράλληλα
3. στην ένταξη σε πρόγραμμα χρηματοδότησης ΕΣΠΑ της μελέτης της ΙΕ' Εφορείας Προϊστορικών Κλασικών Αρχαιοτήτων για την αναστήλωση και ανάδειξη της Ακρόπολης της αρχαίας Φαρσάλου, των λειψάνων της αρχαίας οχύρωσης και των αρχαίων ταφικών μνημείων και στην εκτέλεση του έργου (Δεκέμβριος 2011 – Δεκέμβριος 2104),

4. στη δημιουργία επισκέψιμης αρχαιολογικής συλλογής, με πρώτο σταθμό την κήρυξη του παλαιού διδακτηρίου του Α' Δημοτικού Σχολείου Φαρσάλων σε προστατευόμενο μνημείο αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και
5. στην εκπόνηση μελέτης για την αποκατάστασή του,
6. σε μελέτες αναστήλωσης και αποκατάστασης σημαντικών μνημείων, όπως ο Πύργος Καραμίκου,
7. ο Ναός της Παναγίας Υπαπαντής στο Θετίδιο,
8. ο Ναός των Αγίων Αναργύρων στη Ζωοδόχο Πηγή,
9. στη δημιουργία και σήμανση πολιτιστικών διαδρομών εντός του Δήμου,
10. στη δημιουργία πολιτιστικού λευκώματος,
11. στη διοργάνωση καλλιτεχνικού διαγωνισμού για τη φιλοτέχνηση του ορειχάλκινου αγάλματος του Αχιλλέα και στην εκτέλεση του έργου, το οποίο στήθηκε στην πλατεία Δημαρχείου των Φαρσάλων στις 11 Αυγούστου 2013 και έκτοτε αποτελεί τοπόσημο του Δήμου,
12. στη φιλοτέχνηση της ορειχάλκινης αγαλματικής σύνθεσης με θέμα τη Θέτιδα να βαπτίζει τον Αχιλλέα (έργο σε εξέλιξη),
13. στην ανασκαφική διερεύνηση της θέσης Κατράνα στην πόλη των Φαρσάλων, όπου ήρθε στο φως τμήμα του δυτικού σκέλους της αρχαίας οχύρωσης της πόλης μήκους 294 μέτρων και αυτό αποτέλεσε το έναυσμα για την επικείμενη διεξαγωγή αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για την ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής και την ενσωμάτωση των αρχαίων λειψάνων στο σύγχρονο πολεοδομικό ιστό και στην καθημερινή ζωή των κατοίκων,
14. στη στήριξη με ανθρώπινο δυναμικό και υλικά μέσα της ελληνο – καναδικής ανασκαφής στην Καλλιθέα και επιπλέον,
15. στη δημιουργία, στο Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Φαρσάλων, μόνιμης αρχαιολογικής έκθεσης εκπαιδευτικού χαρακτήρα με θέμα το αρχαιολογικό πρόγραμμα του Κάστρου Καλλιθέας και την έρευνα πεδίου,

16. στη στήριξη με ανθρώπινο δυναμικό και υλικά μέσα της ελληνο – ιταλικής ανασκαφής στην αρχαία Σκοτούσσα,

17. στο σχεδιασμό και στη δημιουργία αρχαιολογικού – ερευνητικού προγράμματος για την αρχαία Ερέτρια (το έργο προβλέπεται να ξεκινήσει εντός των επόμενων μηνών),

18. στη διοργάνωση με επιτυχία του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα «Τα Φάρσαλα και η ευρύτερη περιοχή τους, Ιστορικά και Αρχαιολογικά Δεδομένα από τους Προϊστορικούς έως τους Νεώτερους χρόνους»,

19. στη διοργάνωση του 3^{ου} Πανελληνίου Εθνολογικού Συνεδρίου με θέμα «Οι Θεσσαλοί Καραγκούνηδες στον κύκλο του χρόνου και της ιστορίας» και του 3^{ου} Ανταμώματος των Θεσσαλών Καραγκούνηδων,

20. στην οργάνωση ενός ευρέως εκπαιδευτικού προγράμματος υπό τον τίτλο *Μαθήματα Τοπικής Ιστορίας*, που παρακολουθεί τη συνολική πορεία του Δήμου Φαρσάλων στο χρόνο, και συνίσταται από διαλέξεις με προβολές powerpoint και επί τόπου επισκέψεις στο χώρο των μνημείων· η θεμελιώδης **επιδίωξη του προγράμματος (το οποίο επανειλημμένως επαινέθηκε από τα** γραφεία Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης Λάρισας) είναι η γνωριμία και η εξοικείωση των μαθητών με το τεράστιο κεφάλαιο του ξεχωριστού πολιτιστικού αποθέματος του τόπου, η κατανόηση και η ενσωμάτωσή του στη

σύγχρονη πραγματικότητα και μέσω αυτής της διαδικασίας η διαρκής, γόνιμη παραγωγή πολιτιστικών προϊόντων,

21. στην οργάνωση εκπαιδευτικού προγράμματος με τίτλο *Μαθήματα Φυσικής Ιστορίας*, που συνίσταται από διαλέξεις με προβολές powerpoint και επισκέψεις στο αισθητικό άλσος των Φαρσάλων και στοχεύει στη γνωριμία των μαθητών με το πλούσιο και ιδιαίτερο περιβαλλοντικό απόθεμα του τόπου, τη χλωρίδα και την πανίδα του· απώτερος στόχος καθίσταται η καλλιέργεια και η εδραίωση μιας δραστήριας περιβαλλοντικής συνείδησης,

22. στη δημιουργία εντύπων προβολής του Δήμου στα ελληνικά και στα αγγλικά,

23. στην προώθηση συνεργασιών με ξένα πανεπιστημιακά ιδρύματα, ήτοι Πανεπιστήμιο Alberta Καναδά, Messina Ιταλίας, Florida Η.Π.Α., αλλά και ελληνικών, όπως το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, αλλά και το Σταύρο Μπένο και τον πολιτιστικό Οργανισμό *Διάζωμα*, ώστε να δημιουργηθεί ένας πυρήνας διανόησης και επιστημονικής διεργασίας, αναγκαίος για την άνοδο του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων και την προβολή του τόπου εκτός των περιορισμένων ορίων του. Αυτή υπήρξε πολύ ενδιαφέρουσα κατάκτηση της προηγούμενης περιόδου, το άνοιγμα δηλαδή της φαρσαλινής κοινωνίας προς έναν άγνωστο και ανοίκειο έως τώρα διανοητικό κοσμοπολιτισμό, που επετεύχθη μέσα από τις διεθνείς αρχαιολογικές συνεργασίες και ο οποίος μετέβαλε αισθητά τη ματιά της τοπικής κοινωνίας προς τα πολιτιστικά της κληροδοτήματα,

24. στη δημιουργία αρχαιολογικού – περιπατητικού μονοπατιού στη θέση Κάστρο Καλλιθέας και στη μετατροπή του χώρου σε αρχαιολογικό πάρκο,

25. στη συντήρηση και αποκατάσταση των δύο παραδοσιακών δεξαμενών ύδρευσης στο Βαρούσι, κηρυγμένων μνημείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, μέσω του ευρωπαϊκού προγράμματος χρηματοδότησης ΕΣΠΑ,

26. στη συντήρηση και αποκατάσταση της παραδοσιακής κρήνης του 18^{ου} αι στην Τ.Κ Ζωοδόχος Πηγή, με πρώτο στάδιο την κήρυξή της σε μνημείο αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και εν συνεχεία στην ένταξη της χρηματοδότησης

της συντήρησης και αποκατάστασής της σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης LEADER.

27. στη συντήρηση και αποκατάσταση της παραδοσιακής κρήνης του 18^{ου} αι στην Τ.Κ Πολυδαμείου. Μέσω αυτών των έργων πετύχαμε τη διαμόρφωση πολύτιμων νησίδων πολιτιστικής μνήμης, αλλά και αναψυχής σε χωριά του Δήμου, τονώνοντας έτσι τη ζωή σε αυτά,

28. στη δρομολόγηση της δημιουργίας Μουσείου Αγροτικής Ιστορίας στην Τ.Κ. Ζωοδόχος Πηγή,

29. στην ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου και μνημείου και του Νυμφαίου στο λόφο Καραπίλα ΝΔ των Φαρσάλων

30. στην ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου και των μνημείων του Μπεκτασικού Τεκκέ στην Ασπρόγεια και

31. στη σύμβολή μας στην εκπόνηση αρχιτεκτονικής μελέτης για την αναστήλωση και την αποκατάσταση των ταφικών μνημείων εντός του Τεκκέ,

32. στη φιλοτέχνηση ανάγλυφου έργου με θέμα τον Πολυδάμαντα τον Σκοτουσσαίο για να στηθεί στη Σκοτούσα,

33. στη θεσμοθέτηση και διοργάνωση σε ετήσια βάση του Ημιμαραθωνίου Δρόμου με τίτλο «Αχιλλεϊος Άθλος»

34. τέλος, και σε μια σειρά δράσεων ενεργειών και έργων, όπως στη δημιουργία ταινίας μικρού μήκους για τον Τεκκέ της Ασπρόγειας και βράβευσή της σε Διεθνές Φεστιβάλ,

35. στη δημιουργία αρχαιολογικής έκθεσης στην είσοδο του Δημαρχείου,

36. στη συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια με εισηγήσεις θεμάτων της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς,

37. στη διοργάνωση σειράς αρχαιολογικών εκδηλώσεων, στηριγμένων συχνά σε συνέργειες με τοπικούς φορείς, γεγονός που πρόσφερε μια εξωστρέφεια με πολλαπλασιαστικά οφέλη στις προσπάθειές μας,

38. στην αναβάθμιση της ετήσιας γιορτής χαλβά, με την ένταξη σε αυτή του χορωδιακού φεστιβάλ και της έκθεσης τοπικών προϊόντων,

39. στην κατασκευή της πλατείας της οδού Βουλγαροκτόνου, εντός της οποίας εκτίθενται μόνιμα οκτώ αρχαίοι κτιστοί τάφοι της Εποχής του Σιδήρου, και επιπλέον

40. στη διαμόρφωση του οικοπέδου της οδού Υπερείδου με την ανάδειξη του εκεί αποκαλυφθέντος τμήματος του αρχαίου τείχους και τη δημιουργία παιδικής χαράς. Τα δύο τελευταία έργα είναι η απόλυτη απόδειξη της πολιτικής του Δήμου Φαρσάλων που στοχεύει στην όσμωση της αρχαιολογικής κληρονομιάς με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

ΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Τα αποτελέσματα της πολιτιστικής πολιτικής που επιλέχθηκε και εφαρμόστηκε είναι ορατά, σαφή, απτά και, κυρίως, μετρήσιμα. Ο τόπος αφυπνίστηκε, απέκτησε και πολιτιστική ταυτότητα και πολιτιστικό προϊόν, ενώ συνάμα το στίγμα του είναι αναγνωρίσιμο και έξω από τα όριά του και πολύ μακριά από αυτά. Επιπλέον, μέσω των διεθνών ή των ελληνικών αρχαιολογικών συνεργασιών που αναπτύχθηκαν, η φαρσαλινή κοινωνία ανοίχθηκε προς έναν άγνωστο και ανοίκειο έως τώρα διανοητικό κοσμοπολιτισμό.

Συνεπώς, η προηγούμενη επιχειρησιακή περίοδος, που κύλησε αναμφίβολα σε δυσμενές οικονομικό – κοινωνικό περιβάλλον, μας κληροδότησε σειρά υλοποιημένων ή δρομολογημένων έργων, καθώς και ένα σαφή άξονα δράσης που αναπτύσσεται επάνω στη δομική αντίληψη ότι ο πολιτισμός, όχι μόνον είναι αναγκαιότητα ύπαρξης και ταυτότητας των κοινωνιών, αλλά αποτελεί ευκαιρία και δυνατότητα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Το Αναπτυξιακό Όραμα του Δήμου Φαρσάλων της νέας επιχειρησιακής περιόδου 2015-2019 για τον πολιτισμό συνεχίζει στα δόκιμα χνάρια του ήδη ισχύοντος και έχει ως βασικό μοχλό διαμόρφωσης την αντίληψη ότι πρέπει να ξεφύγουμε από τη μονοδιάστατη, στερεοτυπική

θεώρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και μέσα από τη ζύμωση και το στοχασμό να οδηγηθούμε σταθερά στη δημιουργία ενός ενδιαφέροντος σύγχρονου πολιτιστικού τοπίου με ισχυρές, γόνιμες αναφορές στο παρελθόν και στον τρόπο που ο χρόνος εγγράφεται στον τόπο και τους ανθρώπους.

Θέλουμε να δημιουργήσουμε τις συνθήκες για μια νέα πολιτιστική άνοιξη στον τόπο με ελευθερία, δημιουργικότητα, αυτοπεποίθηση, αυθεντικότητα, πολυμορφία, φαντασία.

«Πολιτισμός είναι για μας αξεδιάλυτα η αρχαιοελληνική κληρονομιά και η κληρονομιά του Βυζαντίου και του μεσαιωνικού ελληνισμού, η δημόδης παράδοση, το λαϊκό τραγούδι και οι λόγιες αναζητήσεις, πολιτισμός είναι τα πανηγύρια και η γαστρονομία, πολιτισμός είναι η καλαισθησία, η ευγένεια και η οικονομία στον καθ' ημέραν βίο. Πεποίθησή μας είναι ότι ο πολιτισμός δεν κατοικεί μόνο στα όρια των μουσείων και των βιβλιοθηκών. Βλασταίνει και έξω από αυτά: στους δρόμους της πόλης και στις πλατείες των χωριών. Στο δημόσιο χώρο, στις συναθροίσεις. Παντού όπου υπάρχουν άνθρωποι.

Ο πολιτισμός μπορεί και πρέπει να παράγει πλούτο, συμβολικό και υλικό».

Σε μια εποχή όπου αναδιαρθρώνεται το πολιτιστικό τοπίο, ακυρώνεται το κοινωνικό κράτος, οι ελίτ αναδιατάσσονται, οι πολιτισμικές ιεραρχίες γεννούν κοινωνικές ιεραρχίες και πλέον απειλείται η πολιτισμική βιοποικιλότητα, χρειαζόμαστε επείγοντως ένα άλλο παράδειγμα δημόσιας πολιτισμικής πολιτικής, σε σχέση με αυτό που έως τώρα υπηρετούσε η κεντρική πολιτική σκηνή και το οποίο, έτσι κι αλλιώς, είχε αγνοήσει τον τόπο μας. Θεωρούμε ότι ο οδικός χάρτης, που ο Δήμος Φαρσάλων χάραξε από την προηγούμενη επιχειρησιακή περίοδο, εγκαθιδρύει τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις που οδηγούν στην πολιτιστική άνθηση και ακόμη μακρύτερα στην πολιτισμική δημοκρατία. Άρα

οι κομβικές προτεραιότητες παραμένουν ίδιες

► **η καταγραφή, διάσωση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς**

► **η ένταξη του τόπου σε πολιτιστικές διαδρομές και**

► **η παραγωγή νέου τοπικού πολιτιστικού προϊόντος.**

Η υλοποίηση του οράματος αυτού, πέραν των έργων που έχουν ήδη δρομολογηθεί, περιλαμβάνει σειρά έργων – στόχων που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα:

1. Πρώτα από όλα ο τόπος έχει ανάγκη από μια **Δημοτική Πινακοθήκη**, η οποία θα αποτελέσει αφενός τον πυρήνα γύρω από τον οποίο θα συσπειρωθούν οι ντόπιοι καλλιτέχνες και αφετέρου το χώρο εικαστικής μύησης και εκπαίδευσης των παιδιών. Για την υλοποίηση του έργου θα ζητηθεί η συνέργεια και η συμβολή των ντόπιων καλλιτεχνών.

2. Στον Πύργο Καραμίκου, έπειτα από την αναστήλωση και αποκατάστασή του, στοχεύουμε, σε πρώτη φάση, να στεγάσουμε ένα **ψηφιακό – φωτογραφικό μουσείο της ιστορίας της πόλης των Φαρσάλων** και σε δεύτερη φάση ένα **θεματικό μουσείο** για τη ζωή σε ένα πυργόσπιτο.

3. Φιλόδοξο σχέδιο είναι η δημιουργία ενός **ψηφιακού θεματικού μουσείου αφιερωμένου στον Αχιλλέα**. Το σχέδιο αυτό πρωτοδιατυπώθηκε από τις Υπηρεσίες της παλαιάς Νομαρχίας Λάρισας, επί Λουκά Κατσαρού, αλλά δεν ευοδώθηκε ποτέ. Τώρα ο Δήμος Φαρσάλων σκοπεύει να το επαναφέρει, ζητώντας τη στήριξη και τη συνεργασία της Περιφέρειας Θεσσαλίας, καθώς πρόκειται για έργο εμβληματικό για όλη τη Θεσσαλία.

4. Στο κτήριο κληροδοτήματος Δεληδημητρίου επί της οδού Θέτιδος, όπου στεγαζόταν το ομώνυμο εργαστήριο χαλβά, σχεδιάζεται να φιλοξενηθεί ένα **διαδραστικό μουσείο χαλβά**, απαραίτητο για την πόλη που έχει συνδέσει το όνομά της με το εν λόγω γλύκισμα. Το εγχείρημα είναι σχετικά εύκολα υλοποιήσιμο, εφόσον υπάρχει η κτηριακή εγκατάσταση και ο εργαστηριακός εξοπλισμός. Αυτού του είδους τα εγχειρήματα στο Δήμο Φαρσάλων, δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια αξιοποιείται στο έπακρο η προσωπική εργασία των συνεργατών του Δημάρχου, δεν είναι δύσκολο να λάβουν σάρκα και οστά. Το δύσκολο είναι το πώς θα λειτουργήσουν σε σταθερή βάση και θα στελεχωθούν με το απαραίτητο υπαλληλικό προσωπικό.

5. Τα **Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου Φαρσάλων** θα εκδοθούν με ήδη εξασφαλισμένες πιστώσεις από τον προϋπολογισμό του Δήμου.

6. Τα **Πρακτικά του Πανελλήνιου Εθνολογικού Συνεδρίου Φαρσάλων** θα εκδοθούν με ήδη εξασφαλισμένες πιστώσεις από τον προϋπολογισμό του Δήμου.

7. Ο Δήμος προτίθεται να προχωρήσει σταδιακά στη **φιλοτέχνηση μικρών και μεγάλων αγαλματικών συνθέσεων** με ιστορική θεματολογία (π.χ. Άρμα του Αχιλλέα, Βουκεφάλας, Ασπίδα του Αχιλλέα κλπ) που θα κοσμήσουν διάφορα σημεία της πόλης, αλλά και των χωριών. Ο απώτερος στόχος είναι η **δημιουργία μιας «ανοιχτής» ιστορικής γλυπτοθήκης**.

8. Η **διοργάνωση Διεθνών Επιστημονικών Συνεδρίων** πρόκειται να θεσμοθετηθεί, με στόχο να διοργανώνεται ένα μεγάλο συνέδριο ανά τακτά χρονικά διαστήματα, από δύο έως τέσσερα έτη. Ο πρώτος στόχος είναι η διοργάνωση ενός συνεδρίου για τον Αχιλλέα (σε συνδυασμό ίσως με τη δημιουργία του ψηφιακού μουσείου).

9. **Προβλέπεται ο εμπλουτισμός των εντύπων προβολής** του Δήμου με τη δημιουργία νέων, δίγλωσσων, ευρείας θεματολογίας. Τα έντυπα αυτά θα δημιουργηθούν από το στελεχικό δυναμικό του Δήμου, με μόνη δαπάνη τα έξοδα εκτύπωσης.

10. Μακροπρόθεσμος στόχος, που προϋποθέτει τη συντήρηση και αναστήλωση του Τεκέ της Ασπρόγειας, καθίσταται η **δημιουργία ενός διεπιστημονικού Ινστιτούτου μελέτης των θρησκειών** που εμφανίσθηκαν διαχρονικά στη Βαλκανική χερσόνησο.

11. Η **Β' φάση αναστήλωσης και ανάδειξης της ακρόπολης της αρχαίας Φαρσάλου** πρόκειται να ενταχθεί στο νέο ευρωπαϊκό Στρατηγικό Ευρωπαϊκό Σχέδιο (νέο ΕΣΠΑ). Ήδη δρομολογούνται οι σχετικές μελέτες σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λάρισας.

12. Σχεδιάζεται η διοργάνωση ανοικτού αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για την **ανάπλαση της περιοχής Κατράνα στην πόλη των Φαρσάλων και την ανάδειξη του αρχαίου τείχους της Φαρσάλου**. Ο στόχος είναι υψηλής

αξίας και σημασίας, καθώς η περιοχή είναι εξαιρετική, στα ριζά του λόφου της αρχαίας ακροπόλεως, με εποπτική θέα όλης της πόλης, του φαρσάλιου πεδίου, έως και των μεγάλων ορεινών όγκων προς Β, του Ολύμπου, του Κισσάβου και του Μαυροβουνίου. Έχουμε τη θαυμάσια ευκαιρία να δημιουργήσουμε έναν πρότυπο αστικό πυρήνα, όπου τα αρχαία αρχιτεκτονικά κατάλοιπα θα εντάσσονται οργανικά στη σύγχρονη καθημερινότητα και θα συνδιαλέγονται αρμονικά με σύγχρονα αρχιτεκτονικά έργα, δηλαδή ένα ανοικτό θέατρο. Με άλλα λόγια έχουμε, για πρώτη φορά ίσως, την ευκαιρία να διαχειριστούμε συνετά ένα εξαιρετικό **πολιτιστικό τοπίο**. Ο σχεδιασμός μας προσβλέπει και αποσκοπεί στην εμπέδωση μιας νέας κουλτούρας, που πηγάζει από την ολιστική και ισόρροπη θεώρηση του φυσικού και του πολιτισμικού περιβάλλοντος και του τοπίου, που αποτελεί και τη μόνη βιώσιμη επιλογή για αειφόρο ανάπτυξη.

13. Στις αναστηλωμένες παραδοσιακές δεξαμενές στο Βαρούσι θα ήταν δόκιμο να δημιουργήσουμε ένα **μουσείο νερού** εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Η δαπάνη υλοποίησης του δύναται να είναι περιορισμένη και να αφορά, τουλάχιστον σε πρώτη φάση, φωτογραφικό υλικό, video και πίνακες με ενημερωτικά κείμενα.

14. Στο παλαιό διδακτήριο της Αμπελιάς σχεδιάζεται να γίνει ένα **μουσείο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης** με χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά προγράμματα LEADER.

15. Οφείλουμε να εκμεταλλευθούμε τη μεγάλη παγκόσμια αναγνωρισιμότητα του ονόματος του ομηρικού ήρωα Αχιλλέα. Είναι ένα δυνατό brand name που πρέπει να το αξιοποιήσουμε. Ένας από τους τρόπους, ανάμεσα σε άλλους (όπως ο προαναφερθείς με το ψηφιακό μουσείο), θα ήταν η διοργάνωση **ετήσιων πολιτιστικών εκδηλώσεων** – μουσική, εικαστικές δράσεις, θέατρο, χορός, επιστημονικές διαλέξεις κ.α. – **προς τιμήν του Αχιλλέα και της Θέτιδας**.

16. Στο λόφο *Καράπλα*, ΝΔ της πόλης των Φαρσάλων, έχει ανακαλυφθεί ένα σπάνιο αρχαίο Νυμφαίο. Σχεδιάζουμε να εξασφαλίσουμε την εύκολη, σηματοδοτημένη πρόσβαση προς αυτό, ώστε ο χώρος να αναδειχθεί. Στα πλαίσια της επιδίωξης της ένταξης της πολιτιστικής κληρονομιάς στη

σύγχρονη ζωή, θα μπορούσαμε να διοργανώσουμε εκεί **γιορτές Νυμφών** με χαρακτήρα ιστορικό - αρχαιολογικό και περιβαλλοντικό.

17. Στην ίδια αντίληψη, θα ήταν ενδιαφέρον να θεσμοθετήσουμε **ετήσια δρώμενα αστικού χώρου** – θεματικές γιορτές μαθητικής νεολαίας με συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, εικαστικές δράσεις, χορό κ.α.

18. Πρέπει να προχωρήσουμε στη στοχευμένη **αναβάθμιση των ήδη λειτουργούντων θεσμών** (π.χ. γιορτή χαλβά) για να μην ατονήσουν, να συνεχίσουν να συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον και να αποτελούν ένα αγωγό τόνωσης της τοπικής οικονομίας.

19. Τα νέα δεδομένα και σε τοπικό και σε διεθνές επίπεδο επιβάλλουν πλέον την εξωστρέφεια και την **ανάπτυξη δικτύων εθελοντισμού με πολιτιστικό προσανατολισμό**. Ο Δήμος Φαρσάλων έχει τη θέληση και τη δυνατότητα να λειτουργήσει ως ο συντονιστικός πυρήνας και το σημείο αναφοράς μιας τέτοιας προσπάθειας. Πεποίθηση αποτελεί η άποψη ότι η τέχνη, όπως επανειλημμένως έχει αποδειχθεί, δύναται να αποτελέσει τη δύναμη κρούσης για την αντιμετώπιση πλείστων κοινωνικών θεμάτων.

20. Ένα σημαντικό αρχιτεκτονικό μνημείο, όπως η **πολύτοξη γέφυρα του Ενιπέα ποταμού** βορείως των Φαρσάλων, πρέπει να συντηρηθεί και να αναστηλωθεί, ενώ ο θαυμάσιος περιβάλλον χώρος να αναπλαστεί και να αποδοθεί στους κατοίκους, ως ένας ακόμη χώρος διαρκούς όσμωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη σύγχρονη ζωή. Οι επεμβάσεις δύναται να είναι περιορισμένης κλίμακας, τα αποτελέσματά τους όμως πολλαπλασιαστικής αξίας.

21. Ο Δήμος Φαρσάλων θα συνεχίσει να στηρίζει το **αρχαιολογικό ερευνητικό πρόγραμμα του Κάστρου Καλλιθέας** (παροχή επιστημονικού προσωπικού, εργατικού προσωπικού, φιλοξενίας κ.α.).

22. Ο Δήμος Φαρσάλων θα συνεχίσει να στηρίζει το **αρχαιολογικό ερευνητικό πρόγραμμα της Σκοτούσσας** (παροχή επιστημονικού προσωπικού, εργατικού προσωπικού, φιλοξενίας κ.α.).

23. Ο Δήμος Φαρσάλων θα στηρίξει το **αρχαιολογικό ερευνητικό πρόγραμμα για την αρχαία Ερέτρια** (παροχή επιστημονικού προσωπικού, εργατικού προσωπικού, φιλοξενίας κ.α.).

24. Η έλλειψη **κινηματογραφικής λέσχης** στο Δήμο είναι ιδιαιτέρως εμφανής στους κατοίκους και ένας από τους επιδιωκόμενους στόχους της νέας προγραμματικής περιόδου αναδεικνύεται η δημιουργία της και η εξασφάλιση της νόμιμης λειτουργίας της.

25. Ο Δήμος θα στηρίξει την επαναλειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής Παλαιοφάρσαλος – Βόλος (**μουσειακός σιδηρόδρομος**) και τη δημιουργία σχετικού θεματικού μουσείου.

26. Επιδίωξη αποτελεί επίσης, η εξαγορά των δικαιωμάτων χρήσης των μεταλλείων της Ερέτριας για τη **δημιουργία πρότυπου Βιομηχανικού Πάρκου – Μουσείου**.

27. **Κάθε μνημείο και αξιοθέατο του τόπου πρέπει να σημανθεί**, με την ανάρτηση δίγλωσσων πινακίδων με πληροφοριακό υλικό εμπρός του.

28. Προγραμματικό στόχο αποτελεί και η αποπεράτωση και αξιοποίηση του δημοτικού κτηρίου στους Άνω Χαλκιάδες για να στεγάσει ένα **Μουσείο Μνήμης των Χαμένων Πατρίδων**.

29. Στόχος μας, συνάμα, είναι να συνεχιστεί η συντήρηση και η αποκατάσταση των διάσπαρτων παραδοσιακών κρηνών, ώστε εν τέλει να δημιουργηθεί ένα **δίκτυο διαχρονικών μνημείων του νερού** που θα συνδεθούν με θεσμοθετημένα ετήσια δρώμενα, με σταθερό στόχο την αποφυγή της λήθης και την ενεργή ενσωμάτωση της πολιτιστικής κληρονομιάς στη σύγχρονη ζωή,

30. Θα στοχεύσουμε στη **θεσμοθέτηση σταθερών καλλιτεχνικών διαγωνισμών** (ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, χορός, μουσική) που θα κρατούν σε εγρήγορση το τοπικό καλλιτεχνικό δυναμικό και θα αναδεικνύουν το έργο του,

31. Θα σχεδιασθεί ένα πλάνο δράσης για την εξερεύνηση και την ανάδειξη ίσως, του **σπηλαιού Βασιλότρυπα στα Βρυσιά**,

32. Θα καταβληθεί προσπάθεια να σχεδιασθεί και να εκπονηθεί ένα **αρχαιολογικό πρόγραμμα για το λόφο Χτούρι,**

33. Σε ένα γενικότερο πλάνο, που συνδέεται με τη δημιουργία Μουσειακής Αρχαιολογικής Συλλογής στα Φάρσαλα, εντάσσεται **η οργάνωση αρχαιολογικών εκθέσεων με αυθεντικά αρχαία αντικείμενα από τις ανασκαφές στο Κάστρο Καλλιθέας και στη Σκοτούσσα,** καθώς και

34. Η οργάνωση **φωτογραφικών, ζωγραφικών και εικαστικών εν γένει, αρχαιολογικών εκθέσεων,** με στόχο να θεμελιωθεί μια πλατφόρμα επικοινωνίας της πολιτιστικής κληρονομιάς με τους σύγχρονους κατοίκους.

35. Προσανατολιζόμαστε στη **συνδυαστική προβολή, ανάδειξη και διάσωση των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών μνημείων** με άντληση σχετικών πόρων από την Περιφέρεια, με την πιθανή συνέργεια όμορων Δήμων.

36. Μέσα από τις επαφές μας και τη συνεργασία μας με ξένους επιστήμονες διαπιστώσαμε το πολύ μεγάλο διεθνές ενδιαφέρον για τη ρωμαϊκή μάχη της Φαρσάλου, το 48 π.Χ., μεταξύ του Ιουλίου Καίσαρα και του Πομπηίου. Στόχο μας αποτελεί **ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός ανασκαφικού προγράμματος για το ρωμαϊκό στρατόπεδο στη Ζωοδόχου Πηγή.**

37. Το **διδακτήριο του παλαιού Δημοτικού σχολείου Βαρβακούς,** ένα αρχιτεκτονικά ενδιαφέρον λιθόκτιστο κτήριο της περιόδου του μεσοπολέμου, προγραμματίζεται να ανακαινισθεί – με την απομάκρυνση νεώτερων επεμβάσεων – και να αποδοθεί σε πολιτιστικές χρήσεις.

38. Θα οργανωθεί μια **μόνιμη φωτογραφική έκθεση,** συνεχώς εμπλουτιζόμενη, που θα παρακολουθεί στενά και θα καταγράφει ολοκληρωμένα την εξελικτική πορεία του τόπου κατά τους τελευταίους αιώνες.

39. Τέλος, ο Δήμος Φαρσάλων, αντιλαμβανόμενος το κενό στη βιβλιογραφία, θα επιχειρήσει τα προσεχή χρόνια την **έκδοση ενός ολοκληρωμένου ιστορικού και αρχαιολογικού οδηγού του Δήμου,** στον οποίο θα συμπεριλαμβάνεται για πρώτη φορά και το σύνολο των ανασκαφικών δεδομένων των τελευταίων δεκαετιών, ενώ

40. Επιμελείται, σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λάρισας, την εκπόνηση μουσειολογικής μελέτης για την υλοποίηση του έργου της δημιουργίας επισκέψιμης Αρχαιολογικής Συλλογής στα Φάρσαλα.

**ΕΡΓΑ ΥΛΟΠΟΙΗΜΕΝΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ
2011-2014**

1. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ
2. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ – ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ
3. ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ
4. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΥΡΓΟΥ ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ
5. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΝΑΟΥ ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ ΘΕΤΙΔΙΟΥ
6. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΖΩΟΔ. ΠΗΓΗΣ
7. ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
8. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΗ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ
9. ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΗ ΟΡΕΙΧΑΛΚΙΝΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ
10. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»
11. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»
12. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΘΕΣΗΣ «ΚΑΤΡΑΝΑ» - ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΤΕΙΧΟΥΣ
13. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ
14. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
15. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
16. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΤΥΠΩΝ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
17. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΣΗΜΑΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ
18. ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ
19. ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΣ
20. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ & ΞΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
21. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΡΗΝΩΝ
22. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΣΟΔΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
23. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ
24. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ
25. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
26. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΗ ΑΓΑΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ «ΘΕΤΙΔΑ – ΑΧΙΛΛΕΑΣ»
27. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΔΙΓΛΩΣΣΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ
28. ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ ΑΘΛΟΣ
29. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΓΙΟΡΤΗΣ ΧΑΛΒΑ - ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΧΟΡΩΔΙΩΝ
30. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΓΙΟΡΤΗΣ ΧΑΛΒΑ - ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
31. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΟΔΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ & ΕΝΤΑΞΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΤΑΦΩΝ
32. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΙΚ. ΟΔΟΥ ΥΠΕΡΕΙΔΟΥ & ΕΝΤΑΞΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΤΕΙΧΟΥΣ

ΕΡΓΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

1. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

3.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ & ΧΑΡΤΗ
4.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ
5.	ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΗ ΑΓΑΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ «ΘΕΤΙΔΑ – ΑΧΙΛΛΕΑΣ»
6.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗ ΖΩΟΔΟΧΟ ΠΗΓΗ
7.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ – ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
8.	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΚΡΗΝΩΝ
9.	ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΥΡΓΟΥ ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ
10.	ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΑΟΥ ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ ΘΕΤΙΔΙΟΥ
11.	ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΝΑΟΥ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΖΩΟΔ.ΠΗΓΗΣ
12.	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ & ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΝΥΜΦΑΙΟΥ
13.	ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΕΚΚΕ ΑΣΠΡΟΓΕΙΑΣ
14.	ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΗ ΑΝΑΓΛΥΦΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΙΟΥ»
15.	ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΣ – ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
16.	ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ – ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΚΑΝΑΔΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

ΝΕΑ ΕΡΓΑ – ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015 – 2019	
1.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ
2.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ
3.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ
4.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΥ ΣΤΟ ΧΑΛΒΑ
5.	ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
6.	ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
7.	ΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΑΓΑΛΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (Βουκεφάλας, Ασπίδα Αχιλλέα κλπ) – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ «ΑΝΟΙΧΤΗΣ» ΓΛΥΠΤΟΘΗΚΗΣ
8.	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ – ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ
9.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΔΗΜΟΥ ΦΑΡΣΑΛΩΝ
10.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΤΕΚΕ
11.	Β΄ ΦΑΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ – ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ
12.	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΤΕΙΧΟΥΣ ΦΑΡΣΑΛΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ «ΚΑΤΡΑΝΑ» - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
13.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΒΑΡΟΥΣΙΟΥ
14.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΜΠΕΛΙΑ
15.	ΕΤΗΣΙΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ (εικαστικές-θεατρικές-μουσικές-λογοτεχνικές εκδηλώσεις) ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΧΙΛΛΕΑ ΚΑΙ ΤΗ ΘΕΤΙΔΑ
16.	ΓΙΟΡΤΕΣ ΝΥΜΦΩΝ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΝΥΜΦΑΙΟ
17.	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΤΗΣΙΩΝ ΔΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ – ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΓΙΟΡΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ (μουσική-θέατρο-εικαστικές παρεμβάσεις-εκθέσεις)
18.	ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΘΕΣΜΩΝ (π.χ. γιορτής χαλβά)
19.	ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ

20. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ & ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΟΞΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΕΝΙΠΕΑ – ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ
21. ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑΣ – ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
22. ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ – ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΚΑΝΑΔΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
23. ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ – ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
24. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΛΕΣΧΗΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
25. ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΧΕΤΙΚΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
26. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ – ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΡΕΤΡΙΑ
27. ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΘΕΝΟΣ ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ & ΑΞΙΟΘΕΤΟΥ
28. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΧΑΜΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΔΩΝ ΣΤΟΥΣ ΑΝΩ ΧΑΛΚΙΑΔΕΣ
29. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΝΕΡΟΥ
30. ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ
31. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ «ΒΑΣΙΛΟΤΡΥΠΑ» ΣΤΑ ΒΡΥΣΙΑ
32. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΛΟΦΟ ΧΤΟΥΡΙ
33. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ & ΣΤΗ ΣΚΟΤΟΥΣΣΑ
34. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ – ΖΩΓΡΑΦΙΚΕΣ – ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
35. ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ & ΔΙΑΣΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ & ΧΩΡΩΝ
36. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΩΜΑΪΚΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΣΤΗ ΖΩΟΔΟΧΟ ΠΗΓΗ
37. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΠΑΛΑΙΟΥ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ ΒΑΜΒΑΚΟΥΣ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
38. ΜΟΝΙΜΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
39. ΕΚΔΟΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
40. ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ